

re causam fuisſus. Cum enim theologia ista dicatur supernaturalis scientia, & supernaturalis scientia nuncupetur, quæ docet, quod naturalis ratio nõ attingit: dicere, quod ista scientia sit præter naturales scientias necessaria, quoniam docet ea, ad quæ illæ nõ extendunt se, est idem exponere per seipsum. Ideoque adhuc remanet questio, cur necessaria, sit hominis talis scientia. Ad quod sanctus doctor sapienter respondit.

¶ Præterea de his scribit Scotus. Omnes catholici conveniunt in hoc, quod aliqua supernaturalis, cognitio nobis necessaria sit in via. Sed cõtrouersa est inter philosophos, & theologos: primo in hoc, quod philosophi negant omnem supernaturalem, cognitionem, dicentes, quod dignitas sit naturæ, quod posit ex se perfectionem suam acquirere: sed intellectus potest acquirere omnem cognitionem necessariam sibi ex naturalibus. Et quod hoc sit intentio philosophi, primo apparet ex hoc quod ait tertio de anima: Intellectus agens est, qui est omnia intelligibilia facere: & intellectus possibilis, qui est omnia intelligibilia fieri. Præterea sexto metaphisica ait, quod tres sunt partes philosophia, metaphisica, physica, & mathematica, quæ secundum ipsum diuidunt omnem speculationem scientiam in via possibilem. ¶ Insuper ratio, quæ potest intelligere principium, potest naturaliter intelligere omnem conclusionem intentam, & contentam in illo principio. Quia cognitio conclusionis non dependet, nisi ex cognitione principij, & deductione conclusionis à principio. Et ista deductio, est euidens per dici de omni vel de nullo. Sed nos naturaliter cognoscimus prima principia, in quibus naturaliter cõtinentur omnes conclusiones, ergo &c.

¶ In contrarium est, quod necessaria nobis est cognitio, ultimi finis nostri supernaturalis, quem per nullum actum nostrum intelligere possumus. Vnde philosophi qui habuerunt naturalem intellectum acutum, quando descenderunt in singulari, ad finem, vel fuerunt dubij de fine, vel errauerunt. Philosophus nanque dixit cognitionem substantiarum separatarum acquisitam esse felicitatem, Et si intellexit, quod fuit finis huius vitæ, tamen dubius fuit an esset alia vita, vt patet ex primo Ethicorum. Præterea nostra naturalis cognitio, quam habemus de substantijs separatis, ac diuinis, procedit ex sensibiliu agnitione effectuum. Et talis probatio, vel inducit errorem, vel relinquit dubietatem. Nullus enim effectus sensibilis probat trinitatem, quia probare per simile, est causa erroris, cum sit maior diuersitas. Deus quoque omnia liberè causat, ideò arguens ex effectibus, vel errabit, vel dubius erit, vt patet de philosopho, qui dixit Deum semper causare. & sic ex motu cœli concludit angelos mouere perpetuo, & quod esse non possent plures angeli, quam orbis, nec cœlum posse esse maius propter laborem angeli mouentis, vt si apponatur vna stella. Sed ista sunt philosophata, idcirco solouitur.

¶ Scendum quoque, quod potentia passiuæ seu receptiuæ, potest vno modo comparari ad formam quam recipit, & sic non cadit circa eam distinctio naturalitatis, & supernaturalitatis, sed distinctio, quæ est per naturale, & violentum, ac neutrum. Si enim inclinatur ad recipiendum formam, vel actionem, recipit naturaliter eam; si autem inclinatur ad oppositum, recipit violentè; si vero nec inclinatur ad formam, nec ad eius oppositum, habet se neutro modo, & indifferenter. Sed, si comparatur ad formam, quam recipit, vt recipit eam ab agen-

te (& ita comparetur ad agens aliquo modo) locum habet ista distinctio, naturale, & supernaturale. Ideò si potentia nata, est recipere actionem, ab agente, aut formam, recipit formam, seu actionem illam naturaliter ab eo; & si non nata est potentia illam recipere, non naturaliter, sed supernaturaliter recipit eam. Itaque primo modo non est cognitio aliqua supernaturalis, nec visio Dei, comparandò vide licet potentiam tantum ad formam. Vnde comparandò intellectum, ad mouens, naturaliter natum mouere ipsum in via, solum est cognitio naturalis, quæ causatur àphantasmate, & intellectu agente. Hæc Scotus.

¶ In cuius verbis sunt duo, contra, quæ obici potest. Primum est, quod dicit secundum Philosophum non esse plures angelos, seu substantias separatas, quam orbis. Philosophus nanque duodecimo metaphisica accipit numerum substantiarum illarum secundum numerum cœlesium motuum, non orbium: quamuis Auicenna, Algazel, & alij quidam computant illas secundum orbium numerum. Secundum est, quod dicit circa potentiam, passiuam, & receptiuam per comparationem ad formam seu actionem, quam recipit, non habere locum distinctionem naturalitatis, & supernaturalitatis. Quemadmodum enim potentia illa naturaliter recipit formam, & actionem purè naturalem, in qua consistit naturalis perfectio: sic formam, & actionem supernaturalem, per quam perficitur supra gradum, conditionem, & modum suæ naturæ, supernaturaliter recipit: nec idem est modus recipiendi formam, & habitum naturalem, & acquisitum, atque formam, & habitum supernaturalem infusum. Nec inclinatio mentis creatæ, ad supernaturalem formam, & habitum, naturalis, sed potius supernaturalis censetur: hoc est, conueniens potentia ultra, & supra gradum, ac modum, & litem suæ naturalis conditionis, vt potè per respectu ad finem supernaturalem. Imò si naturalis consisteret, posset à causa naturali compleri, & actuari. Hinc visio Dei per speciem, est omnino super naturam omnis mentis creatæ.

¶ Postremò, Henricus in Summa, sic arguit: Agens per instrumentum, non potest habere actionem per illud, quæ instrumento illi repugnet: sed anima humana vitur intellectu agente, vt instrumento, ergo non potest habere aliquam cognitionem, illi instrumento repugnantem. Sed per illud instrumentum nihil cognoscimus, nisi quod à sensibilibus abstrahitur: ergo per illud non possumus perfecte cognoscere nisi sensibilia tantum, non immaterialia. Ideò necessaria est alia scientia supernaturalis.

¶ Ad obiecta dicendù, & primò ad primùm, quod Deus disponit cuncta suauiter, quantum in se est, & iuxta congruentem finem omnia gubernandò: habet tamen specialem providentiam actuum humanorum, quos dum supernaturaliter dirigit, etiã conuenienter, ac dulciter agit hoc, quoniam per supernaturalia dona gratiæ perficit dona naturæ.

¶ Ad secundum, dicendum, quod sicut sapientiæ est dona præstare, & informare iuxta recipientium, audientiumque capacitatem, sic liber assimi Dei est, gratiosè, miraculosè, & supernaturaliter se communicare, & suos intruere, in quibus, & naturalem capacitatem potest augere, & naturam creatam supernaturalium capacem efficere. ¶ Ad tertium, quod hoc contingit ex impiorum peruersitate, atq; abusu, nec propter illorù prauitatem omni-

Dionysius contra Scotum.

Aristot.

Auicenna, Algazel.

Gandau.

Sapient. 8 Ad primũ arguentiũ

Suauius de 3, c. 2, d. 2, d. 3, d. 4, d. 5, d. 6, d. 7, d. 8, d. 9, d. 10, d. 11, d. 12, d. 13, d. 14, d. 15, d. 16, d. 17, d. 18, d. 19, d. 20, d. 21, d. 22, d. 23, d. 24, d. 25, d. 26, d. 27, d. 28, d. 29, d. 30, d. 31, d. 32, d. 33, d. 34, d. 35, d. 36, d. 37, d. 38, d. 39, d. 40, d. 41, d. 42, d. 43, d. 44, d. 45, d. 46, d. 47, d. 48, d. 49, d. 50, d. 51, d. 52, d. 53, d. 54, d. 55, d. 56, d. 57, d. 58, d. 59, d. 60, d. 61, d. 62, d. 63, d. 64, d. 65, d. 66, d. 67, d. 68, d. 69, d. 70, d. 71, d. 72, d. 73, d. 74, d. 75, d. 76, d. 77, d. 78, d. 79, d. 80, d. 81, d. 82, d. 83, d. 84, d. 85, d. 86, d. 87, d. 88, d. 89, d. 90, d. 91, d. 92, d. 93, d. 94, d. 95, d. 96, d. 97, d. 98, d. 99, d. 100.

Naturale hois capacitæ de 9 supernaturaliter interpret. mouet.

3

Scotus.

An philosophoem supernaturale cognitionem per garit. Aristot.

Philosophoem

Deus imperfecte cognoscit per effectus.

Potentia passiuæ dulciter comparatur.

Philosophoem